

23.67x14.52	1	6	עמוד	18/01/2013	35366957-4
הכפר הירוק בית הספ - 90290					

« בניגוד לישראל

האירופאים לא מוותרים על הזכות להצביע

בעוד במדינות סקנדינביה ובבלגיה שיעור ההצבעה נושק ל-90 אחוז, שיעור ההצבעה הממוצע בישראל הוא רק 65.4 אחוז ■ איך הן מצליחות? קנס כספי, הצבעה מוקדמת ותחושתו של האזרח שהצבעתו חיונית

מאת עמרי מניב

פער בין אחוזי ההצבעה בבחירות בישראל לעומת מדינות אחרות בעולם: 91.4 אחוז מאזרחי בלגיה הצביעו מאז שנת 2000 בממוצע בכל מערכת בחירות, לעומת 65.4 אחוז מאזרחי ישראל. גם במדינות סקנדינביה התמונה לא שונה בהרבה: במערכת הבחירות האחרונה בדנמרק הצביעו 87.7 אחוז מהאזרחים, ובשוודיה 84.6 אחוז. בישראל - אחד מכל שלושה אזרחים אינו מתייצב בקלפי.

"ברוב מדינות אירופה המצב לא שונה מהר תית לעומת ישראל, אבל יש מספר מדינות שבהן אחוזי ההצבעה גבוהים מאוד", מציין ד"ר עופר קניג מהמכון הישראלי לדמוקרטיה והמכללה האקדמית אשקלון. אחת מאותן

מדינות היא בלגיה, שבה ההצבעה בבחירות היא חובה בחוק, ומי שלא מצביע מסתכן בקנס כספי. כך גם באוסטרליה. "המנגנון הזה קיים מתוך תפיסה כי הצבעה אינה רק זכות הניתנת לפרט אלא גם חובה אזרחית", מסביר ד"ר קניג. "אם במדינה דמוקרטית אתה יורד מסף מסוים של השתתפות בבחירות, זה מאיים על הלגיטימציה של המשטר. האכיפה לא תמיד אפקטיבית, אבל מספיק האיום. עובדה שבמדינות המחייבות זאת בחוק אחוזי ההצבעה הם סביב 90 אחוז".

אתמול שיגרנו תלמידי הכפר הירוק מכתב אל יו"ר הכנסת ואל היועץ המשפטי לממשלה, שבו ביקשו להחיל חובה זו גם בישראל. "אדישים, סקפטיים, מיואשים, אפתיים או סתם עצלנים - זו רשימת כינויים שבאמצעותם ניתן להתייחס אל חלק נכבד מאזרחי

המדינה אשר בוחרים לא לבחור", כתבו התלמידים. "אנו פונים אליכם היום בדרישה לפעול לקידום חוק אשר יחייב את אזרחי ישראל להצביע בבחירות לראשות הממשלה או לחלופין לשלם קנס גבוה על פגיעה בערכי הדמוקרטיה".

אלא שבישראל המצב מעט שונה. יש הסבורים כי יהיה הרבה יותר קשה לכפות על הציבור להגיע בניגוד לרצונו לקלפי, בפרט על מגזרים מסוימים. בנוסף לכך המומחים סבורים כי יהיה קשה להעביר חקיקה כזו מאחר שחלקים גדולים בציבור אינם מעוניינים שכולם יצביעו, ותהיה נציגות גדולה הרבה יותר לערביי ישראל בכנסת.

במדינות סקנדינביה, לעומת זאת, אין חובת הצבעה ואחוזי ההצבעה בשוודיה ובדנמרק עדיין גבוהים. "לאזרח במדינת

נות אלו יש תחושה שההצבעה שלו באמת משפיעה", אומר ד"ר קניג. "הבחירות שם מציעות תמיד שתי חלופות ברורות לתפישות עולם בנושאים הכלכליים והחברתיים, בין היתר באופי הכלכלי של המדינה ובמדיניות ההגירה. אצלנו החלופות פחות ברורות. על מה הבחירות האלו? אף אחד לא כל כך יודע. האזרח חש שמעשה ההצבעה לא משפיע על החיים שלו, ותחושה זו מסוכנת לדמוקרטיה".

אחת ההצעות להעלאת שיעור ההצבעה היא לאפשר הצבעה מוקדמת. בארצות הברית למשל כ-30 אחוז מהמצביעים עשו זאת לפני יום הבחירות עצמו, ובמשך תקופה של כחודש. כך לדוגמה אנשי עסקים שידעו מראש כי עליהם לטוס לחו"ל לא הפסידו את זכותם להצביע ביום הבחירות.